

Krönika

Ulrica Messing är en stark kandidat till 1998 års bragdmedalj i politisk korrekthet, menar Axel Odelberg.

Inte okej att köpa?

Att sälja knark är förbjudet. Att köpa och bruka knark var däremot tillåtet till för bara några år sedan. Att sälja alkoholhaltiga drycker är straffbelagt för andra än staten. Att köpa och dricka illegal sprit är däremot tillåtet.

Att sälja hyreslägenheter är straffbelagt. Däremot är det tillåtet att köpa hyreskontrakt svart. Att sälja bilar är tillåtet men säljaren ikläder sig ett ansvar mot köparen utan några motsvarande förpliktelser från köparen. Detsamma gäller handeln med de flesta andra varor och tjänster.

Genomgående för lagstiftningen är att huvudansvaret vid affärstransaktioner ligger på säljaren. Det som är förbjudet att sälja är oftast inte förbjudet att köpa. Och det finns inget som det är tillåtet att sälja, som det samtidigt är förbjudet att köpa. Ännu så länge. Ty en sådan lagstiftning är på väg. Det ska bli förbjudet att köpa sex eller, som det heter i lagförslaget, att mot ersättning skaffa sig

En kvinna i penningnöd svarar inte för sina handlingar. Det gör däremot en man i sexuell nöd. Kvinnan som offer och mannen som subjekt.

Med begreppet sexuell förbindelse förstås direkt kontakt mellan den ena partens könsorgan och någon del av den andra partens kropp: mun, hand, könsorgan, analöppning, fot eller öra. Brottet anses fullbordat

då ett erbjudande om ersättning uttalas. Påsättningen är sekundär och utan föregående löfte om ersättning alljämt legal. Huruvida den blir brottslig om betalning utlovas efter att akten inlets är en tolkningsfråga.

Tanken bakom lagförslaget har på ett ypperligt sätt sammanfattats av jämställdhetsminister Ulrica Messing: "I vårt land ska det inte vara okej att köpa en annan människas kropp. Det rimmar illa med vår jämställdhet och vår demokrati".

I dessa två meningar uttrycks ett så högförädlad feministiskt förnuftet att hälften hade räckt för att med bred marginal ro hem 1998 års bragdmedalj i politisk korrekthet. För det första har det aldrig varit okej att köpa en annan människas kropp. Det har alltid ansetts lite sjaskigt och socialt belastande att gå till prostituerade. För det andra handlar det faktiskt inte om att köpa en kropp, utan om att tillfälligtvis hyra en. Köp skulle man möjligen kunna tala om vid varaktiga förbindelser, men lagförslaget omfattar bara förbud mot betalning vid tillfälliga relationer. Hålldam är "okej".

För det tredje är prostitutionen knappast en demokratifråga. Om ministern tror att Sverige blir mer demokratiskt för att staten förbjuder folk att erbjuda ersättning för sexuella tjänster, har hon missförstått demokratibegreppet innebörd. Snarare är lagförslaget ett uttryck för förmynderi och brist på genuint demokratiskt inflytande eftersom det sannolikt inte har stöd bland majoriteten av Sveriges röstberättigade. Dessutom är alla inskränkningar i folks fri- och rättigheter, hur behjärtansvärda de än må vara, demokratiskt problematiska. Även om just friheten att knulla för pengar kanske inte tillhör de omissliga.

För det fjärde är lagen inte den jämställdhetsreform som ministern antyder. I strid med tidigare juridisk praxis straffbelägger den köparen ensam, i praktiken mannen, och jämställer inte. En kvinna i penningnöd svarar inte för sina handlingar. Det gör däremot en man i sexuell nöd.

Könsrollerna konserveras: kvinnan som offer och mannen som subjekt.

Det du, Ulrica Messing! Men du är åtminstone den sötaste ministern i regeringen.

5 mars 1998

AXEL ODELBERG

axel.odelberg@stockholm.mail.telia.com

Kyliga vindar under vingarna

Är det här den svenske mannen? Catherine Gierow tar temperaturen på en flygare.

Samson är korthårig, bär för det mesta en fin uniform och tycker om att flyga. "Att flyga är som att älska... Man måste ge sina sinnen utrymme att expandera, våga ge sig hän. Att med ord förklara hur man flyger är som att förklara kärleken med hjälp av språngskisser på människans och kvinnans genitalier."

Roman

Torkel Wächter
Samson
Natur och Kultur, 1997

Kapten Samson är pilot. Och man måste säga att han är oslagbar när det gäller att beskriva hur han styr sitt flygplan. Mindre övertygande blir han tyvärr när han redogör för sitt icke så fulländade kärleksliv. Vi undrar nästan om det inte rör sig om ett missförstånd på något sätt. Är det verkligen kärlek han talar om? Eller någon skamlig, kladdig underhållning för osäkra träkmän-sar, borta på utländska hotellrum?

Fastspänt avspänd

Samson är en duktig medelålders svensk som sköter sin kropp, blommar upp på jobbet och spänner av när han brummar iväg mot månen, fastspänd på sin ryggvännliga pilotstol. På ord och känslomässiga visor litar han inte och känslor är han inte riktigt *à l'aise* med: Bortsett från en ödesdrabbad kursare i armén verkar han inte riktigt känna för någon. I stället litar han blint på instrumentbrädan och njuter av sin ställning upp i himmelen. Han uppskattar cockpitsens tysta, manliga kamratskap och stortrivs med att pula och dona med ratt, styrspek, gasreglage och

Flygning och sex. Pilotyrket inte bara virilt och häftigt: Det gör det möjligt att härja i tid och rymd. Foto: AP/PRESSENS BILD

alla små ljus som trollos fram på den pålitliga brädan. Mitt i natten, mellan himmel och jord, njuter han ohämmat av det vaggande bruset, befriende och mäktigt.

Egentligen är han en absolut pliktrogen svensk som gör sitt bästa för att köra rätt, tänka rätt, älska rätt och sköta sitt så gott det går. Varför känns det så fel då? Det kan man fråga sig.

Och vi andra, där nere, förstår honom: Samsons jordiska tillvaro verkar så trist och ofullbordad att vi har svårt att klandra honom för att långa till stjärnorna. Och sedan är pilotyrket inte bara virilt och häftigt: Det gör det möjligt att härja i tid och rymd när man har svårt att få bestämma var familjehäskäpet skall stå. Har Samson läst för mycket av Nils Holgersson när han var liten? Eller var det Saint-Exupéry som gjorde honom frustrerad av det triviala nuet? Det förblir osagt.

Räddare i nöden?

45 shiamuslimska flyktingar från Irak är räddare i nöden för Lycksele kommun, skriver Kaa Eneberg i serien *Vi flytt int i gårdagens DN*.

Mediavinkel

Serien ska visa hur glesbygden kan överleva trots att flyttlassen går mot storstaderna, den ska visa på uppföringsriktedomen som utvecklas och nya näringsfång. Hur kan 45 shiamuslimar rädda Lycksele? De skapar jobb och fyller några av de outhyrd lägenheter som belastar kommunens hårt trängda ekonomi. Men hyran betalas ju av kommunen?

I underartikeln, som handlar om Boden, anas kalkylen. De behövs som köpkraft och som underlag för pengarna från skatteutjäm-

ningen, säger kommunalrådet Christian Lindgren (s). 261 flyktingar flyttade från Boden åren 1991-96 och kommunen förlorade åtta miljoner årligen i skatteutjämning. Vad som inte nämns är att flyktingarna vid det laget också slutat att generera statligt flyktingstöd (och därmed indirekt köpkraft) och övergått till att belasta kommunens sociala budget.

Affärsidén består med andra ord i att ta emot färsk flyktingar mot statliga bidrag. Inte med ett ord berörs flyktingarnas möjligheter att i Boden eller Lycksele skapa sysselsättning, de anländer men av i på ryggen och det är avin som är intressant, inte flyktingarnas förmåga att utträta något. De skapar jobb men inte åt sig själva.

KLAS HELMUT FASAN

Samson tycks ha relegerat sina barndomsminnen och frestas knappast av introspektionens lockelser. Egentligen är han en helkroa kille, en potentiellt trevlig och absolut pliktrogen svensk som gör sitt bästa för att köra rätt, tänka rätt, älska rätt och sköta sitt så gott det går. Varför känns det så fel då? Det kan man fråga sig.

Samson är gift med Angina. Hon var gravid och han ansvarig. Han föredrog Anna men i och med att det var Angina som blev gravid först så blev det Angina. Sådan händer. Det var bara att hoppa i äktenskapets galna tunna utan att grubbla för mycket. Och kärleken skall man akta sig för. "Vi är så bra på att lura oss själva. Vi vill gärna tro att vår längtan efter att bli sedda, vårt omätliga behov av trygghet och vår omsakerade kärhet är detsamma som kärlek. Kanske är det så." Ibland blir vår pilot en smula filosofisk.

Utflaggad kärlek

Barnets födelse var ingen höjdpunkt heller. Samson blev paff när han fick se den kletiga smeten, inte alls upprymd. Snart längtade han efter sin välputsade cockpit igen. Kletigt och kladdigt blir det också när han råkar ut för veneriska sjukdomar, av någon anledning verkar Samson ha otur med kvinnor. Och med den utflaggade kärleken. Även företagsamma flygvärdinnor och Bangkoks hängivna massöser lyckas bara öka den skam han bär med sig från en kontinent till annan. Puritanska Samson står inte ut med de akrobatiska scener han glor på i asiatiska porrklubbar. Varför glor han? Det frågar han sig också själv mellan nattklubbesöken.

Det vore orättvist att bara nämna bordellerna. Samson tittar på Taj Mahal, Himalaya och Bangkoks kanaler. Dem nämner han. Men hans intresse för sådant förefaller underordnat. Likaså redogör han för besökarna som tittar in i cockpiten, en del intressanta sådana, experter på afrikanska myter, hjärtskirurgi och annat viktigt. Korthåriga Samson är i grund och botten en schyst kille som kämpar hårt och har det svårt. Tänk om någon riktig psykoanalytiker kunde dyka upp i andrepolitens stol?

CATHERINE GIEROW